

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII

**unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006
privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a
plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit,
precum și cantitățile acestora**

(Sesizarea nr. 30a/2015)

CHIȘINĂU

13 octombrie 2015

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Alexandru TĂNASE, *Președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Tudor PANȚÎRU,
DI Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dlui Maxim Iurcu, *grefier*

Având în vedere sesizarea depusă la 10 iulie 2015
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în ședință plenară închisă,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională la 10 iulie 2015 de deputatul în Parlament, dna Elena Bodnarencu, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, pentru controlul constituționalității unor prevederi ale Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006.

2. Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 prevede lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora în vederea stabilirii proporțiilor „mici”, „mari” și „deosebit de mari”.

3. Autorul sesizării a pretins, în special, că stabilirea proporțiilor substanțelor narcotice prin Hotărâre de Guvern contravine articolelor 6, 60 alin.(1), 66, 72 alin.(3) lit. n) și 102 alin.(2) din Constituție și reprezintă o imixtiune a executivului în atribuțiile Parlamentului.

4. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opinia Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Procuraturii Generale.

5. Autorul sesizării nu a fost prezent la ședința plenară publică a Curții. Parlamentul a fost reprezentat de dl Valeriu Kuciuk, consultant principal în cadrul Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dnii Oleg Babin, viceministru al afacerilor interne, și Sergiu Țurcanu, șef al Direcției juridice a Inspectoratului General al Poliției.

ÎN FAPT

6. În cuprinsul articolului 134¹ din Codul penal, legiuitorul definește substanța narcotică și psihotropă, analogul acestora și precursorul, totodată pune în sarcina Guvernului stabilirea listei substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor.

7. La data de 23 ianuarie 2006, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 79, prin care a aprobat atât lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, cât și cantitățile acestora.

8. Astfel, prin respectiva hotărâre, Guvernul a aprobat nu doar lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, dar și cantitățile acestora, fapt care contribuie la calificarea infracțiunilor și individualizarea pedepsei penale sau, după caz, stabilirea răspunderii contravenționale.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

9. Prevederile relevante ale Constituției (M. O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 6

Separația și colaborarea puterilor

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decît cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 60

Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ

„(1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.”

[...]

Articolul 66

Atribuții de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni.”

[...]

Articolul 72

Categorii de legi

[...]

„(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.”

[...]

Articolul 102 Actele Guvernului

[...]

„(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.”

[...]

10. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M. O., 2009, nr 72-74, art. 195) sunt următoarele:

Articolul 134¹

Substanțe narcotice, psihotrope și precursori

„(1) Prin substanță narcotică sau psihotropă se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică și preparatul conținând o astfel de substanță, care provoacă dereglări psihice și dependență fizică la consumul lor abuziv.

(2) Prin analog al substanței narcotice sau psihotrope se înțelege substanța care, conform componenței sale și efectului pe care îl produce, se asimilează cu substanța narcotică sau psihotropă.

(3) Prin precursor se înțelege substanța de origine naturală sau sintetică utilizată ca materie primă la producerea de substanțe narcotice sau psihotrope.

(4) Listele substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor se aprobă de Guvern.

(5) În cazul sustragerii, însușirii, extorcării sau altor acțiuni ilegale cu substanțe narcotice, psihotrope, cu analoge ale acestora și cu plantele care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, proporțiile mici, mari sau deosebit de mari se determină conform cantităților mici, mari sau deosebit de mari ale substanțelor narcotice, psihotrope și ale plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope.”

Articolul 217

Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogelor lor fără scop de înstrăinare

„(1) Semănatul sau cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, prelucrarea sau utilizarea a astfel de plante, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 200 la 400 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 100 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogelor lor, săvârșite în proporții mari și fără scop de înstrăinare,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 400 la 700 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 150 de ore, sau cu închisoare de pînă la 1 an, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvîrșite:

b) de două sau mai multe persoane;

b1) de o persoană care a împlinit vîrsta de 18 ani cu atragerea minorilor;

c) cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă;

d) cu folosirea situației de serviciu;

e) pe teritoriul instituțiilor de învățămînt, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora,

se pedepsesc cu închisoare de pînă la 4 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2) sau (3), săvîrșite:

b) în proporții deosebit de mari,

se pedepsesc cu închisoare de la 1 la 6 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 10000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(5) Persoana care a săvîrșit acțiunile prevăzute la art.217 sau 2171 este liberată de răspundere penală dacă a contribuit activ la descoperirea sau contracararea infracțiunii ce ține de circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor, după caz, prin autodenunțare, predare benevolă a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor, indicare a sursei de procurare a acestor substanțe, la divulgarea persoanelor care au contribuit la săvîrșirea infracțiunii, la indicarea mijloacelor bănești, a bunurilor sau a veniturilor rezultate din infracțiune. Nu poate fi considerată predare benevolă a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor ridicarea acestora la reținerea persoanei, precum și la efectuarea acțiunilor de urmărire penală pentru depistarea și ridicarea lor.”

Articolul 217¹

Circulația ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analoagelor lor în scop de înstrăinare

„(1) Semănatul sau cultivarea de plante care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, prelucrarea sau utilizarea a astfel de plante fără autorizație, săvîrșite în scop de înstrăinare,

se pedepsesc cu amendă în mărime de la 600 la 900 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 2 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime

de la 3000 la 5000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(2) Producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea, distribuirea sau alte operațiuni ilegale cu substanțele narcotice, psihotrope sau cu analogele lor, săvârșite în scop de înstrăinare, ori înstrăinarea ilegală a substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogelor lor,

se pedepesc cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:

a) de o persoană care anterior a săvârșit aceleași acțiuni;

b) de două sau mai multe persoane;

b1) de o persoană care a împlinit vârsta de 18 ani cu atragerea minorilor;

c) cu utilizarea substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogelor lor, a căror circulație în scopuri medicinale este interzisă;

d) cu folosirea situației de serviciu;

e) pe teritoriul instituțiilor de învățământ, instituțiilor de reabilitare socială, penitenciarelor, unităților militare, în locurile de agrement, în locurile de desfășurare a acțiunilor de educație, instruire a minorilor sau tineretului, a altor acțiuni culturale sau sportive ori în imediata apropiere a acestora;

f) în proporții mari,

se pedepesc cu închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

(4) Acțiunile prevăzute la alin.(1), (2) sau (3), săvârșite:

b) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora;

d) în proporții deosebit de mari,

se pedepesc cu închisoare de la 7 la 15 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 unități convenționale cu lichidarea acesteia.”

Articolul 217⁴

Sustragerea sau extorcarea substanțelor narcotice sau psihotrope

„(1) Sustragerea sau extorcarea substanțelor narcotice sau psihotrope

se pedepsește cu amendă în mărime de la 500 la 2000 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau cu închisoare de la 3 la 5 ani.

(2) Aceleași acțiuni săvârșite:

b) de două sau mai multe persoane;

- c) cu folosirea situației de serviciu;
 - d) prin pătrundere în încăpere, într-un alt loc pentru depozitare sau în locuință;
 - e) cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării unei asemenea violențe;
 - f) în proporții mari,
se pedepsesc cu închisoare de la 5 la 10 ani cu (sau fără) amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale.
- (3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), săvârșite:
- a) de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală ori în favoarea acestora;
 - b) cu aplicarea violenței periculoase pentru viața sau sănătatea persoanei ori cu amenințarea aplicării unei asemenea violențe;
 - c) în proporții deosebit de mari,
se pedepsesc cu închisoare de la 10 la 15 ani cu aplicarea unei amenzi în mărime de la 3000 la 5000 unități convenționale.”

11. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008 (M.O., 2009, nr. 3-6, art. 15) sunt următoarele:

Articolul 85

Procurarea sau păstrarea ilegală de substanțe narcotice sau de alte substanțe psihotrope în cantități mici ori consumarea unor astfel de substanțe fără prescripția medicului

„(1) Procurarea sau păstrarea ilegală, fără scop de înstrăinare, de substanțe narcotice sau de alte substanțe psihotrope în cantități mici, precum și consumarea lor fără prescripția medicului

se sancționează cu amendă de la 3 la 10 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de pînă la 40 de ore.

(2) Este înlăturată răspunderea contravențională pentru faptele prevăzute de prezentul articol a persoanei care a predat benevol substanțele narcotice ori alte substanțe psihotrope deținute ilegal sau care s-a adresat ori care acceptă să se adreseze benevol la o instituție medicală pentru a i se acorda asistența necesară în legătură cu consumarea ilegală a substanțelor narcotice și/sau a altor substanțe psihotrope.”

Articolul 87

Cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice sau alte substanțe psihotrope

„Cultivarea ilegală a plantelor care conțin substanțe narcotice sau alte substanțe psihotrope fără scop de înstrăinare, dacă fapta nu constituie infracțiune,

se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 300 la 400 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu/sau fără privarea, în toate cazurile, de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.”

ÎN DREPT

12. Din conținutul sesizării, Curtea observă că aceasta vizează în esență ierarhia și forța juridică a actelor normative emise de Parlament și Guvern, precum și atribuțiile puterii legislative și puterii executive la adoptarea și aprobarea actelor normative care vizează politica penală a statului.

13. Astfel, sesizarea se referă în mod special la principiul legalității și domeniile de competență ale puterii executive și legislative, examinate prin prisma principiului separării și colaborării puterilor în stat.

A. ADMISIBILITATEA

14. În conformitate cu decizia sa din 4 septembrie 2015, Curtea a reținut că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale, exercită controlul constituționalității hotărârilor Guvernului.

15. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul Jurisdicției Constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

16. Curtea observă că obiect al controlului constituționalității îl constituie Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 în partea care prevede cantitățile substanțelor narcotice și psihotrope.

17. Curtea reține că prevederile contestate nu au mai fost obiect al controlului constituționalității.

18. Prin urmare, Curtea apreciază că sesizarea nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și nu există nici un alt temei de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul Jurisdicției Constituționale.

19. Totodată, Curtea menționează că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

20. Prin urmare, pentru a elucida corespunderea dispozițiilor contestate cu normele constituționale, Curtea va opera, în special, cu prevederile articolelor 72 și 102 combinat cu articolul 6 din Constituție.

B. FONDUL CAUZEI

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 72 ȘI 102 COMBINAT CU ARTICOLUL 6 DIN CONSTITUȚIE

21. Autorul sesizării pretinde că prevederile supuse controlului constituționalității încalcă articolul 72 alin. (3) lit. n) din Constituție,

potrivit căruia:

[...]

„(3) Prin lege organică se reglementează:

[...]

n) infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.”

[...]

22. De asemenea, autorul sesizării invocă încălcarea articolului 102 alin. (2) din Constituție, care prevede:

[...]

„(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.”

[...]

23. În opinia autorului sesizării, prevederile supuse controlului constituționalității încalcă și articolul 6 din Constituție, potrivit căruia:

„În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.”

1. Argumentele autorului sesizării

24. Autorul sesizării susține că, în temeiul art. 134¹ din Codul penal, Guvernul a fost în drept să aprobe doar lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor, care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, nu însă și cantitatea acestora. Prin aprobarea cantităților, Guvernul și-a arogat atribuțiile puterii legislative.

25. Astfel, potrivit autorului sesizării, cuantificarea cantității de droguri aflate în circulație ilegală, care, conform anexei la Hotărârea Guvernului, pot fi în proporții „mici”, „mari” și „deosebit de mari”, de care depinde calificarea faptei drept contravenție sau infracțiune, mai puțin gravă, gravă, excepțional de gravă, contravine prevederilor art. 72 alin.(3) lit. n) din Constituție, având în vedere că nu se face de către Parlament prin lege organică, dar prin Hotărâre de Guvern.

26. Totodată, autorul afirmă că, dacă prin lege organică nu este stabilit conținutul noțiunilor de proporții „mici”, „mari” și „deosebit de mari”, faptele prevăzute la art. 217, 217¹, 217⁴ din Codul penal, precum și art. 85, 87 din Codul contravențional, nu pot fi considerate delictuoase.

2. Argumentele autorităților

27. Parlamentul, în opinia sa, menționează că stabilirea prin hotărâre de Guvern a cantităților substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, nu influențează din punct de vedere instituțional organele abilitate ale statului în combaterea traficului ilicit de droguri. Potrivit practicii internaționale, reglementarea competenței

privind stabilirea cantităților de substanțe narcotice sau psihotrope este diferită în țările din spațiul european, dar prevalează competența organelor executive.

28. Potrivit opiniei scrise a Președintelui Republicii Moldova, proporțiile mici, mari sau deosebit de mari pot fi stabilite prin hotărâre de Guvern. Codul penal, care este unica lege penală a statului, cuprinde doar principiile și dispozițiile generale și speciale ale dreptului penal, faptele ce constituie infracțiuni și pedepsele aplicate infractorilor.

29. În ședința publică a Curții reprezentantul Guvernului a susținut constituționalitatea actului contestat, menționând că art.2 alin. (3) din Legea cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și a precursorilor lor abilitază Guvernul cu competența exclusivă de a stabili regulile de circulație a substanțelor narcotice, psihotrope și a precursorilor lor. Având în vedere viteza cu care se dezvoltă piața drogurilor, anume prin modificarea operativă, realizată prin hotărâre de Guvern, este posibilă includerea noilor substanțe în lista preparatelor interzise, precum și calificarea lor ca substanțe narcotice, psihotrope sau precursori.

30. În opinia prezentată de Procuratura Generală se menționează că, prin art. 134¹ alin.(4) din Codul penal, legiuitorul a delegat expres Guvernului atribuția de a aproba listele substanțelor narcotice și psihotrope, iar prin aprobarea listelor urmează să se înțeleagă atât categoriile, tipurile și caracteristicile substanțelor respective, cât și cantitățile acestora.

3. Aprecierea Curții

3.1. Principii generale

3.1.1. Principiul legalității în legea penală

31. Curtea reține că, potrivit articolului 72 din Constituție, stabilirea infracțiunilor, reglementarea pedepselor și regimul executării acestora ține de competența Parlamentului.

32. În jurisprudența sa anterioară Curtea a menționat că unul dintre elementele fundamentale ale **preeminenței dreptului** și ale statului de drept îl constituie **principiul legalității**. Legalitatea, ca principiu de bază al statului de drept, determină conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice. Preeminența dreptului se asigură prin întreg sistemul de drept, inclusiv prin normele penale, acestea caracterizându-se prin anumite trăsături proprii, distinctive în raport cu alte categorii de norme, ce se diferențiază între ele prin caracterul și structura lor, prin sfera de incidență. O lege penală comportă un caracter general, ea reglementând situații și incriminând fapte care sunt aplicabile pentru subiecți nedeterminați și fără a avea caracter particular sau concret (HCC nr. 14 din 7 mai 2014).

33. Curtea reține că preeminența dreptului generează, în materie penală, principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul inadmisibilității aplicării extensive a legii penale, în detrimentul persoanei, în special, prin analogie.

34. Curtea menționează că **principiul legalității normei penale**, în sensul *nulum crimen sine lege*, pune în sarcina legiuitorului două obligații: 1) să prevadă într-un text de lege faptele considerate infracțiuni și sancțiunile aferente (*lex scripta*); 2) să redacteze textul legii cu claritate (*lex certa*).

35. Curtea Europeană, în jurisprudența sa, a remarcat în mod constant că principiul preeminenței dreptului impune ca orice imixtiune a autorităților în drepturile individului, pe care Convenția Europeană le protejează, să fie supusă unui control riguros. O normă este clară, accesibilă și previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane să își corecteze conduita și să fie capabilă, cu consiliere adecvată, să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-o normă (*Silver s.a. vs. Regatul Unit*, 25 martie 1983).

36. Odată ce statul adoptă o soluție, aceasta trebuie să fie pusă în aplicare cu claritate și coerență pentru a evita pe cât este posibil insecuritatea juridică și incertitudinea pentru subiecții de drept pe care îi privesc măsurile de aplicare a acestei soluții (*Păduraru vs. România*, 1 decembrie 2005, §92).

37. În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că principiul legalității delictelor și pedepselor și principiul potrivit căruia o lege penală nu poate fi aplicată extensiv în detrimentul acuzatului, în special prin analogie, înseamnă că o infracțiune trebuie să fie definită clar prin lege. Această condiție este îndeplinită atunci când individul poate să știe, pornind de la prevederea normei pertinente și cu ajutorul interpretării ce este dată în jurisprudență, ce acte și omisiuni sunt de natură să-i angajeze responsabilitatea penală (*Kokkinakis vs. Grecia*, din 25 mai 1993).

38. În același timp, pornind de la faptul că legea penală este o *lex stricta*, trebuie de evidențiat că aceasta nu poate să abunde în texte incriminatoare sau explicative. Spre deosebire de alte legi, legea penală trebuie interpretată prin aplicarea coroborată a interpretării gramaticale cu cea teleologică, care își propune lămurirea înțelesului normei juridice pornind de la finalitatea acesteia.

39. În pofida exactității sale, dreptul penal, exprimat printr-o *lex certa*, este o ramură de drept sensibilă anume din cauza excesului de text normativ necesar a fi supus interpretării (îndeosebi în cazul obiectului juridic, fie al laturii subiective a componentei de infracțiune), inclusiv în baza normelor de trimitere sau de blanșetă.

40. Principiul legalității, în sens formal, stabilește în principal raporturile între norme și actele de aplicabilitate a acestora, trebuind astfel să se deosebească **normele de regulile ce vizează aplicabilitatea lor**.

3.1.2. *Limita de reglementare a Guvernului*

41. Curtea reiterează că articolul 6 din Constituție consfințește principiul separării și colaborării puterilor în stat, conform căruia în Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

42. Curtea reamintește că, în condițiile separației și colaborării puterilor în stat, Guvernul, potrivit art. 102 alin. (2) din Constituție, adoptă hotărâri pentru organizarea executării legilor.

43. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că hotărârile Guvernului sunt subsecvente legilor adoptate de Parlament. Guvernul, ca organ executiv suprem, în exercitarea atribuțiilor constituționale și a celor ce decurg din Legea cu privire la Guvern, organizează executarea legilor, scop în care emite hotărâri pentru a preciza o lege, a o face cât mai clară și a o aplica cât mai corect (HCC nr. 18 din 6 octombrie 2005).

44. În contextul celor menționate, Curtea reține că prin legea penală legiuitorul poate abilita executivul cu reglementarea unor aspecte normative care interferează cu norma penală primară.

45. În acest sens, este necesar ca din abilitare să poată fi delimitate posibilele fapte, care fac obiectul incriminării, după regulile interpretării juridice.

3.2. *Reglementări internaționale în materia substanțelor narcotice sau psihotrope*

46. Reglementări în materia drogurilor și a circulației acestora se regăsesc în *Convenția Unică asupra substanțelor narcotice, încheiată la New York, la 30 martie 1961; Convenția Națiunilor Unite din 1971 cu privire la substanțele psihotrope; Convenția Națiunilor Unite din 1988 împotriva traficului ilicit de substanțe psihotrope și narcotice.*

47. Convențiile Națiunilor Unite clasifică drogurile în funcție de pericolozitatea lor pentru sănătate, de riscul de abuz și de valoarea lor terapeutică.

48. În cadrul Uniunii Europene, preambulul *Deciziei-cadru 2004/757/JAI a UE din 25 octombrie 2004 de stabilire a dispozițiilor minime privind elementele constitutive ale infracțiunilor și sancțiunile aplicabile în domeniul traficului ilicit de droguri* prevede că „Pentru a stabili nivelul sancțiunilor, ar trebui avute în vedere elemente concrete, cum ar fi **cantitățile** și tipul de droguri traficate, [...]”, iar în conformitate cu articolul 4, statele membre trebuie să ia măsurile necesare pentru aplicarea pedepsei, inclusiv când „a) infracțiunea implică cantități mari de droguri”.

49. Prin urmare, în virtutea reglementărilor internaționale, este de subliniat că pentru stabilirea pedepsei cantitatea drogurilor constituie un

criteriu determinant. Cantitatea constituie un criteriu principal în distingerea circulației legale a substanțelor narcotice sau psihotrope de cea ilegală.

50. Stabilirea cantității acestor substanțe diferă de la stat la stat, putând a fi utilizate mai multe criterii în distingerea cantităților, și anume în baza: criteriilor „mici” sau „mari”; în funcție de valoarea monetară a substanțelor; în funcție de doza zilnică utilizată; în funcție de greutatea substanței chimice active implicate.

51. De asemenea, în unele state cantitățile sunt reglementate prin acte subsidiare legii sancționatoare (ex. Austria, Grecia, Portugalia). În alte state legiuitorul nu a menționat un singur prag cantitativ, dar a stabilit doar diferența între deținere pentru consum propriu și în scop de înstrăinare, stabilirea cantității urmând a fi pusă în sarcina instanței de judecată (ex. Franța, Germania, Spania, Suedia, Irlanda).

3.3. Aplicarea principiilor în prezenta cauză

52. Curtea reține că legea penală incriminează circulația ilegală a substanțelor narcotice și psihotrope.

53. Potrivit articolului 134/1 alin. (5) din Codul penal: „*Listele substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor se aprobă de Guvern*”. Prin Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 a fost aprobată lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora.

54. Curtea menționează că legislația Republicii Moldova stabilește răspunderea penală în funcție de elementul material (modalitățile normative ale laturii obiective), de scopul urmărit (cu scop de înstrăinare sau fără), precum și de proporțiile mici, mari sau deosebit de mari.

55. Astfel, legiuitorul a stabilit „proporția” substanțelor narcotice și psihotrope, precum și a plantelor care le conțin, ca un semn obligatoriu al calificării infracțiunilor prevăzute la articolele 217, 217¹, 217⁴ ale Codului penal și contravențiilor prevăzute la articolele 85, 87 ale Codului contravențional.

56. Curtea observă că, potrivit art. 134¹ alin. (5) din Codul penal, în cazul sustragerii, însușirii, extorcării sau altor acțiuni ilegale cu substanțe narcotice, psihotrope, cu analoage ale acestora și cu plantele care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, **proporțiile mici, mari sau deosebit de mari se determină conform cantităților mici, mari sau deosebit de mari** ale substanțelor narcotice, psihotrope și ale plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope.

57. Astfel, Curtea menționează, **cantitatea substanțelor narcotice și psihotrope constituie un criteriu în distingerea circulației legale de cea ilegală și contribuie la calificarea infracțiunilor.**

58. Curtea reține că legiuitorul a ținut să evalueze **proporțiile** normative ale substanțelor narcotice, psihotrope sau plantelor care le conțin în funcție

de **cantitățile** similare ale acestora. Or, dacă proporțiile sunt criteriul juridic de apreciere, atunci cantitățile sunt criteriul medical sau fizic de apreciere.

59. Curtea constată că prin Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 a fost aprobată atât **lista substanțelor narcotice, psihotrope** și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, **cât și cantitatea acestora.**

60. Curtea reține că elucidarea sensului normei penale implică determinarea circumstanțelor care au stat la baza adoptării acesteia și a scopului urmărit de către legiuitor prin adoptare.

61. Astfel, Curtea menționează că prin conținutul sintagmei „*listele substanțelor*”, cuprinsă la articolul 134¹ alin. (4) din Codul penal, urmează a se înțelege competența Guvernului de a reglementa atât **categoriile substanțelor narcotice și psihotrope, cât și cantitățile acestora. Aprobarea doar a listei acestor substanțe, fără o reglementare cantitativă, ar lipsi de esență întreaga hotărâre a Guvernului, care ar fi, astfel, inaplicabilă.**

62. De asemenea, Curtea reține că și noțiunea de „cantitate” a substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin substanțe narcotice sau psihotrope, în înțelesul art. 134¹ alin. (5) din Codul penal și al articolelor din partea specială a legii penale, trebuie interpretată sistemic, inclusiv prin coroborare cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006.

63. Cu referire la art. 134¹ alin. (4) din Codul penal, Curtea menționează că existența dispozițiilor de blanchetă în normele penale constituie o expresie a procesului obiectiv de reglementare normativă, fiind o modalitate specială de formulare a reglementărilor juridico-penale.

64. Fără a contesta principiul codificării legii penale, recurgerea la dispozițiile de blanchetă în Codul penal asigură stabilitatea legii penale, astfel încât conținutul acesteia să nu fie direct proporțional cu frecvențele modificări ale actelor normative subsecvente, precum și legătura sistemică cu alte acte normative aplicabile.

65. Curtea menționează că, având în vedere faptul că domeniul supus examinării se află în permanentă evoluție și vizează nu doar reglementările în materia dreptului penal, dar și cele privind ocrotirea sănătății publice, legislativul poate delega executivului competența de a reglementa, prin acte subordonate legii, lista substanțelor narcotice, psihotrope și cantitatea acestora.

66. Totodată, ținând cont de faptul că procesul legislativ implică mai multe etape de durată, rațiunea stabilirii competenței Guvernului rezultă și din **necesitatea intervenției prompte** în cadrul normativ în vederea reglementării acestui domeniu în cazul apariției de noi substanțe cu efecte similare.

67. De asemenea, Curtea constată că și art. 2 alin. (3) din Legea nr. 382 din 6 mai 1999 cu privire la circulația substanțelor narcotice și psihotrope și

precursorilor lor abilitază Guvernul cu competența de a stabili regulile de circulație a substanțelor narcotice, psihotrope și precursorilor.

68. Analogic hotărârii contestate, Curtea subliniază că gradele vătămării corporale se stabilesc prin Regulamentul Ministerului Sănătății nr. 99 din 27 iunie 2003 de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale, iar regulile de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport se stabilesc în baza Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13 mai 2009, deși faptele prejudiciabile sunt incriminate în normele penale corelative.

69. Având în vedere cele menționate, Curtea reține, cantitatea substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care le conțin formează un element structural *sine qua non* al listei acestora, fapt pentru care Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 nu este contrară articolelor 72 alin.(3) lit. n) și 102 din Constituție.

În temeiul articolelor 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 60, 61, 62 lit.a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se respinge* sesizarea deputatului în Parlament Elena Bodnarenco pentru controlul constituționalității Hotărârii Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006.

2. *Se recunoaște constituțională* Hotărârea Guvernului nr. 79 din 23 ianuarie 2006 privind aprobarea Listei substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe, depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru Tănase

Chișinău, 13 octombrie 2015
HCC nr. 25
Dosarul nr. 30a/2015